

První kontakt s pacientem

doporučený (standardní) postup při vyšetření a zajištění urgentních stavů

MUDr. Barbora Zuchová

Základní abeceda.....

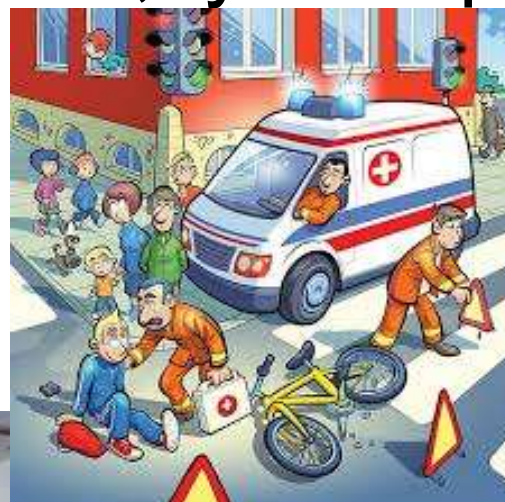

- **A** = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY
- **B** = BREATHING – DÝCHÁNÍ
- **C** = CIRCULATION – KREVNÍ OBĚH
- **D** = DISABILITY – NEUROLOGICKÉ VYŠETŘENÍ
- **E** = EXPOSURE, ENVIROMENT – DOKONČENÍ OŠETŘENÍ, OKOLÍ

- dodržuj ABCDE přístup k vyšetření a léčbě
- nepřeskakuj, řeš život zachraňující úkony než půjdeš dál
- zkontroluj efekt výkonu
- buď si vědom svých schopností
- zavčas odhadni, že potřebuješ pomoc
- využij všechny ruce

- zajisti bezpečnost sobě, týmu a pacientovi

Prvních 30 sec.....

- A víš, jak musíš spěchat???
- Je kriticky nemocný, potřebuje urgentně pomoc.....
- Podle čeho to víš hned???
- Co uděláš???????

Jak se máte????

- Pacient při vědomí 😊

Je to tak jednoduché.....

Porucha vědomí, kolaps.....

- zatřesu ramenem a zeptám se: „Jste v pořádku?“
- odpoví normálně...☺.má průchodné DC, normálně dýchá a má dostatečný oběh...vím, že není nyní bezprostředně ohrožený
- odpoví ztěžka, krátce, nesrozumitelně...má kritické obtíže

Bezvědomí

- nereaguje, nedýchá, gasping....
- NZO....
- CPR

Základ vyšetření: 4 P!!!!

- **Pohled**
- **Pohmat**
- **Poslech**
- **Poklep**

POMOCNÁ VYŠETŘENÍ

- monitorace vitálních funkcí
- laboratorní vyšetření
- základní přístrojová vyšetření

- vždy postupuj systematicky!!!!
- pak nemůžeš opominout žádný život ohrožující stav
- vyšetřuješ a léčíš v pořadí: „co pacienta nejdřív zabije“
- vždy ošetřuj pacienta, ne jen monitorované hodnoty

- pokud provedeš ošetření vždy zkontroluj jeho efekt!
- zhorší - li se pacientův stav, vždy se vrať na začátek a začni od A....

A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY

Základní dotazy:

- Udrží DC volné?
- Známky obstrukce DC?
- Jugulární žíly?
- Trachea ve středním postavení?

A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY

- Udrží DC volné?
- Orientační zhodnocení GCS (pokud je necílená reakce na bolest = GCS méně než 8)
- Opatření: zajištění DC dle kompetencí

A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY

- **Známky obstrukce DC nebo hrozící obstrukce ?**
- **Pohled:** zatahuje, hematomy a poranění obličeje, krev z nosu, uší a úst, saze v ústech, hematomy na krku
- **Pohmat:** krepitus obličejového skeletu
- **Poslech:** stridor, schopen volně mluvit...?
- **Opatření:** zajištění DC dle kompetencí

A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY

- Náplň jugulárních žil a postavení trachey?
- Pohled a pohmat: zvětšená náplň žil.
Trachea mimo střední postavení
- Nutno myslet na: tenzní PNO, tamponádu perikardu, možnost obstrukce DC z přímého poranění krku

A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY

- Terapie:
- Uvolnění DC – jednoduché manévry
- Odsátí sekretů
- O₂...udržuj SpO₂ 94 - 98% , COPD 88-92%
- GCS pod 8 zajištění DC dle kompetencí

A = AIRWAY – DÝCHACÍ CESTY

- K A vždy u traumat patří C spine control!
- ATLS přístup k pacientovi

Krční límec nestačí!!!!

- Krční límec + head bloky

B = BREATHING – DÝCHÁNÍ

- Viditelná cyanóza...pozdní známka
- Rychlá orientace, tachypnoe nad 25/min.

B = BREATHING – DÝCHÁNÍ

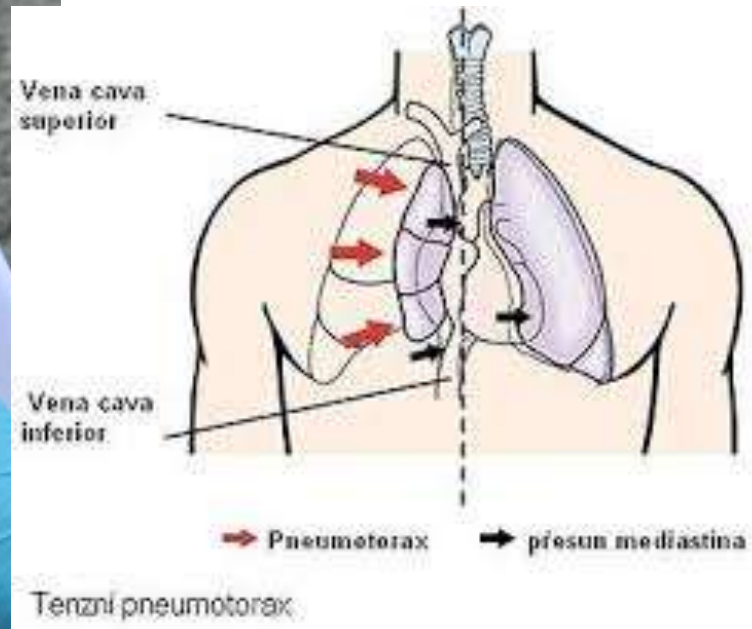
- Pohled: hematomy, oděrky, paradoxní dýchání, rány, emfyzém, barva kůže...
- Pohmat: krepitace , pevnost a stabilita hrudníku
- Poslech: symetrie dýchacích šelestů, vymizelé dýchání, stridor, pískoty, vrzoty...
- Poklep: ztemnělý, hypersonorní..

Co to je ????

- Pohled: zvýšené dechové úsilí, tachypnoe, cyanóza, zvedá se pouze levá část hrudníku, přeplněné jugulární žíly, deviace trachey vlevo, emfyzém
- Pohmat: hrudník se zdá pevný
- Poslech: neslyšné dýchání vpravo, vlevo normální
- Poklep: vpravo hypersonorní, vlevo normální
- C: známky hypotenze

- Odpověď.....
- A léčba???

C = CIRCULATION – KREVNÍ OBĚH

- Primární srdeční potíže – srdeční selhání, AIM, tamponáda, myokarditis...atd.
- Sekundární – hypovolemie, trauma, krvácení, anafylaxe, tenzní PNO...atd

C = CIRCULATION – KREVNÍ OBĚH rychlá orientace

- Barva a teplota periferie – prstů
- Kapilární návrat 2s
- Naplnění žil
- Pulz
- Krevní tlak
- Srdeční ozvy
- Krvácení??
- Bolest na hrudi 12 svod EKG

C = CIRCULATION – KREVŇÍ OBĚH

- „BLOOD ON THE FLOOR, FOUR PLACES MORE“.
- Krev na zemi = zevní krvácení
- Masivní zevní krvácení je třeba ihned zastavit a adekvátně hradit
- Čtyři kompartmenty = vnitřní krvácení do hrudníku, břicha, pánve, do měkkých tkání při frakturách dlouhých kostí.

C = CIRCULATION – KREVNÍ OBĚH

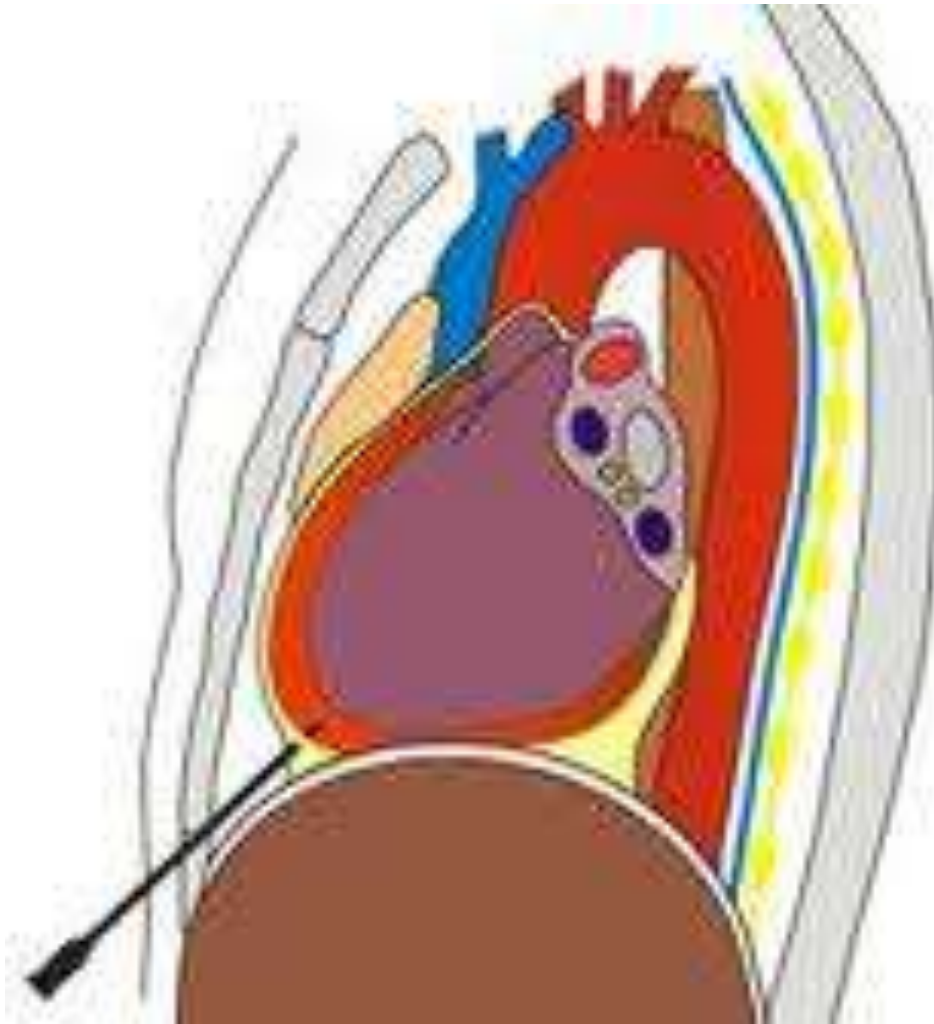
- Pohled: krev na zemi, barva kůže, napjatost kůže na končetinách, hematomy, deformity končetin
- Pohmat: pulz centrální a periferní, kapilární návrat, chlad periferie, tuhost břicha, pevnost pánve, krepitace dlouhých kosti
- Poslech: srdeční ozvy, peristaltika
- Poklep: břicho ztemnělý

Co to je ??? A léčba.....

- A: DC volné, přeplněné jugulární žíly, trachea ve středu
- B: oděrky na hrudníku, jinak bez patologie
- C: pulzace pouze na velkých cévách, kapilární návrat prodloužený, neslyšné srdeční ozvy

- Odpověď.....
- A řešení ???

C = CIRCULATION – KREVNÍ OBĚH

- Příčina srdce – léčba AIM
- Příčina oběh – kompenzace
- Zástava zevního krvácení
- Omezení vnitřního krvácení – pánevní pás, fixace končetin
- i.v. /i.o. vstup a volumoterapie,
- tekutinová výzva
- Kauzální léčba – anafylaxe...atd.

Terapie hemorhagického šoku

- Nepodceňovat, nečekat na hypotenzi!!!!
- Co nejrychleji podat tekutinovou výzvu
1 až 2 l krystaloidu u dospělého
(u dětí 20 ml/kg)

Hodnocení hemodynamické odpovědi.....

Ale pozor.....

- Pacienti s betablokátory, Ca blok.. nemají tachykardii
- Sportovci - větší objem krve, nižší tepová frekvence.. kr. ztráty se projeví později
- Těhotné – větší objem krve...delší kompenzace ztrát, hypovolemie matky = placentární hypoperfuze

D = DISABILITY

- Hypoxie, hyperkapnie, mozková hypoperfuze, intoxikace, vliv léků...
- Vliv hypoxie a hypoperfuze již vyloučen...princip ABC....

- Vyšetření zornic
- APVU
- Hypoglykemie
- CMP

D = DISABILITY – NEUROLOGICKÉ VYŠETŘENÍ

- Vyšetření zornic
- APVU (**A**lert, responds to **V**ocal stimuli, responds to **P**ainful stimuli or **U**nresponsive to all stimuli
- Hypoglykemie
- CMP

D = DISABILITY – NEUROLOGICKÉ VYŠETŘENÍ

- Přesné zhodnocení GCS (v případě nutné analgosedace, provést před podáním léků)
- Zornice – velikost, reakce na osvit
- Končetiny: citlivost, hybnost , svalová síla

Glasgowská stupnice hloubky bezvědomí[1][2]		
Otevření očí	dospělí a větší děti	malé děti
1	neotvírá	neotvírá
2	na bolest	na bolest
3	na oslovení	na oslovení
4	spontánně	spontánně
Nejlepší hlasový projev		
1	žádný	žádný
2	nesrozumitelné zvuky	na algický podnět sténá
3	jednotlivá slova	na algický podnět křičí nebo pláče
4	nedekváttní slovní projev	spontánně křičí, pláče, neodpovídající reakce
5	adekváttní slovní projev	brouká si, žvatlá, sleduje okolí, otáčí se za zvukem
Nejlepší motorická odpověď		
1	žádná	žádná
2	na algický podnět nespecifická extenze	na algický podnět nespecifická extenze
3	na algický podnět nespecifická flexe	na algický podnět nespecifická flexe
4	na algický podnět úniková reakce	na algický podnět úniková reakce
5	na algický podnět cílená obranná reakce	na algický podnět cílená obranná reakce
6	na výzvu adekváttní motorická reakce	normální spontánní pohyblivost

E = EXPOSURE, ENVIROMENT – DOKONČENÍ OŠETŘENÍ, OKOLÍ

- V podmínkách PNP není úplné odhalení pacienta potřebné, ale musí být vyšetřen
- Vyšetření pacienta není dokončeno, dokud není vyšetřena zadní část těla (log roll)
- Péče o tepelný komfort pacienta
- Z důvodu dalších podrobných vyšetření a ošetření nesmí být oddalován transport k definitivnímu ošetření

Nikdy nezapomínej ...

- Komunikovat s pacientem
- **ANALGEZII!**
- Tepelný komfort

Anamnéza: AMPLE

A – Alergie

M – Medikace

P – Past illnesses/pregnancy – onemocnění, gravidita

L – Last meal – poslední jídlo a pití

E – Events/Environment – závažné souvislosti a události související s úrazem

Mechanismus úrazu

- Nutno vždy pečlivě znát
- Má vliv na druh poranění
- Umožní odhad dalších rizik pro pacienta
- Ovlivní směřování do zdravotnického zařízení

DOTAZY

?

Shrnutí

- Postupuj systematicky, dodržuj ABCDE
- Pokud je problém, vždy se vrať na začátek
- Když provedeš nějaký úkon, zkontroluj jeho efekt
- Nepodceňuj závažnost příznaků

Děkuji za pozornost

